

Makale Geliş Tarihi**28.04.2025****Makale Yayın Tarihi****20.06.2025****OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN
ÖZ DÜZENLEME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ****EXAMINING THE SELF-REGULATION SKILLS OF TEACHERS WORKING IN
PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS****Elif ÖĞÜCÜ¹, Vedat BAYRAKTAR²**¹Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Eğitim, [0009-0009- 3001-3092](#)²Doç.Dr., Gazi Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi, [0000-0003-1076- 4736](#)**Özet**

Öz düzenleme, insanların duygu, düşünce, dürtü, dikkat ve davranışlarını kontrol etmesi ve düzenlemesidir. Okul öncesi dönem, çocukların akademik ve sosyal gelişimleri için çok önemli olan öz düzenleme becerilerinin gelişimi açısından kritik bir dönemdir. Bu dönemde çocukların öz düzenleme becerilerinin gelişiminde kolaylaştırıcı olarak öğretmenler önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle araştırmada okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin öz düzenleme becerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma tarama (betimsel) modelindedir. Araştırmada 2024-2025 eğitim öğretim yılında Batman’da bulunan okul öncesi öğretmenlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle gönüllük esasına uygun olarak seçilen 323 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Alakoç, Soydan ve Akış (2023) tarafından geliştirilip geçerlik ve güvenilirliği yapılan “Öz Düzenleme Bilgi, Tutum ve Öz Yeterlilik Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Kişisel bilgi formunda öğretmenlerin “cinsiyet, yaş, kurum türü, öğrenim düzeyi, çocuk sayısı ve mesleki kıdem” ile ilgili bilgiler sorulmuştur. *Öz Düzenleme Bilgi, Tutum ve Öz Yeterlilik Ölçeği* ise beşli likert tipi “kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum” 25 madde üç alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS programında t-Testi ve tek yönlü varyans analizi (anova) ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmenlerin öz düzenleme becerilerinin cinsiyet, yaş, kurum türü, öğrenim düzeyi ve çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık görülmezken; öğretmenlerin mesleki kıdemine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Anahtar Kelime: Öz düzenleme, öz yeterlilik, okul öncesi eğitim**Abstract**

Self-regulation is the control and regulation of emotions, thoughts, impulses, attention and behaviors. Preschool period is a critical period for the development of self-regulation skills, which are very important for children's academic and social development. In this period, teachers play an important role as facilitators in the development of children's self-regulation skills. Therefore, this study aims to examine the self-regulation skills of preschool teachers. The research is a survey (descriptive) model. In the study, 323 preschool teachers in Batman in the 2024-2025 academic year consisted of 323 teachers selected on the basis of volunteerism with

the convenience sampling method. The data were collected using the personal information form developed by the researchers and the “Self-Regulation Knowledge, Attitude and Self-Efficacy Scale” developed and validated by Alakoç, Soydan and Akış (2023). In the personal information form, teachers were asked about their “gender, age, type of institution, level of education, number of children and professional seniority”. The Self-Regulation Knowledge, Attitude and Self-Efficacy Scale consists of 25 items and three sub-dimensions in a five-point Likert type: “strongly agree, agree, undecided, disagree and strongly disagree”. The data obtained from the research were analyzed with t-test and one-way analysis of variance (anova) in SPSS program. As a result of the research, there was no significant difference in the self-regulation skills of preschool teachers according to gender, age, type of institution, level of education and number of children, while a significant difference was found according to the professional seniority of the teachers.

Keywords: Self-regulation, self-efficacy, preschool education

1. GİRİŞ

Öz düzenleme, bireyin kendi duygu, düşünce, dikkat, dürtü ve davranışlarını kontrol edip yönlendirebilme becerisidir. Diğer bir tanımla, öz-düzenleme duygularını kontrol edebilme ve duygularını düzenleyebilme, davranışları ve istekleri erteleyebilme ya da vaz geçme, sosyal kurallara uyabilme, amaca odaklanabilme ve odaklanılan amaca ulaşınca kadar odakta kalabilmedir. Öğrenme ortamlarında öğrenci merkezli yaklaşımı destekleyerek, çocukların kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu aldıkları yapılandırmacı yaklaşıma ise öz düzenlemeli öğrenme denilmektedir (Kurt ve Sığırtmaç, 2023, s.100).

Okul öncesi dönem, çocukların hem akademik hem de sosyal gelişimleri açısından büyük önem taşıyan öz düzenleme becerilerinin temellerinin atıldığı kritik bir gelişim evresidir. Yapılan araştırmalar, bu dönemde kazanılan öz düzenleme becerilerinin ilerleyen yaşlarda okula hazırlık, akademik başarı, empati kurma yetisi ve sosyal becerilerin gelişimi üzerinde etkili olduğunu göstermektedir (Kurt & Sığırtmaç, 2023, s.101). Bu süreçte öğretmenler, çocukların öz düzenleme becerilerinin desteklenmesinde temel bir rehber ve kolaylaştırıcı rol üstlenmektedir.

Yapılan bu çalışmada, okul öncesi kurumlarında görev yapan öğretmenlerinin öz düzenleme becerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçtan yola çıkılarak 2024-2025 eğitim öğretim yıllarında Batman ilinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerine bir anket uygulanmıştır. Uygulamadan elde edilen analiz sonuçlarından yola çıkılarak çalışmaya dair değerlendirmelerde bulunulmuştur.

1.1. Kuramsal Çerçeve

1.1.1. Öz Düzenleme

Öz düzenleme; bireyin bilişsel, duygusal ve davranışsal süreçlerini kontrol altına alarak yönlendirme becerisi olarak ifade edilmektedir. (Zimmerman, 2000, s. 14). Başka bir tanımda bireyin içsel ve dışsal isteklere etkili ve yerinde tepki ve cevap verebilmesi için davranış ve dikkatini düzenlenmesine öz düzenleme denir (Yaralı ve Aytar, 2017, s. 856).

İnsanlar duygu, düşünce ve istekleri olan, hedefler belirleyen ve belirledikleri hedeflere ulaşabilmek için duygu, düşünce, davranışlarını ve çevresini düzenleyebilme yeteneğine sahip varlıklardır. İnsanların özlerini düzenleyebilme yeteneklerinin doğuştan içlerinde var olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle dışsal faktörler bu yeteneğin bilincinde olup, bu yeteneği desteklerse gelişir. Tam tersi şekilde bilinmez, fark edilmez ve dış denetim odaklı yetişirse, bireylerin duygu ve davranışsal öz düzenleme yetisi körelebilir. Tüm yaşam dönemleri

değerlendirildiğinde insanlarda gelişim ve öğrenmenin kritik olduğu dönem okul öncesi dönemdir. Okul öncesi dönemde kazanılan ve desteklenen tüm beceriler ve yetenekler, bireylerin tüm yaşam dönemlerini de pozitif yönde etkileyebilmektedir (Vardi ve Demiriz, 2021, s.1999). Okul öncesi eğitim kurumlarında, çocukların sosyal, bilişsel, dil, psikomotor ve öz bakım becerilerinin yanı sıra öz düzenleme becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklere de yer verilmektedir. (Ural vd, 2020, s.324). Çocukların davranış kontrolü, dikkat, dikkati sürdürebilme becerileri ve duygu yönetimi öz düzenleme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Erken çocukluk döneminde öz düzenleme becerisinin desteklenmesi; çocukların hem okulda hem de günlük hayatlarında karşılaştığı problemleri çözmede çaba göstermeleri, farklı problemlere karşı mücadele etmeleri, stresle başa çıkma konusunda izlenecek yolları bulmaları ve öz güvenleri açısından önemlidir (Tuzcuoğlu vd, 2019, s.609).

Çocuklar okul öncesi dönemde duygu, düşünce ve dürtülerini kontrol edebilmek için zihinsel stratejiler kullanarak, içinde bulundukları sosyal ve ahlaki çevrenin değerlerine uygun hareket etmeye, kendi hedefleri ve çevredeki beklentileri karşılayacak şekilde davranışlarını ve düşüncelerini yönlendirmeye başlarlar. Çocukların kazanması hedeflenen bu beceriye öz düzenleme becerisi denilmektedir (Bayındır ve Ural, 2016, s. 121).

Öz düzenleme ile ilgili yapılan bir takım çalışma öz düzenleme becerilerinin ileriki yaşlarda kazanıldığını ileri sürse de yeni araştırmalar bu becerilerin okul öncesi dönemde görüldüğünü ve geliştirilebileceğini göstermektedir. Öz düzenleme becerilerinin erken dönemde geliştirilmesi kişilerin hayatları boyunca hem akademik hem sosyal anlamda kolaylaştırıcı ve işlevsel bir öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Kişiler kendi geliştirdikleri stratejiler sonucunda hedeflerine ulaştıklarında hedefe ulaşmış olmanın verdiği haz sayesinde kendilerine yeni hedefler belirlemede istekli, bu hedeflere yönelik strateji geliştirme ve geliştirdikleri stratejileri uygulama konusunda özgüveni yüksek bireyler olurlar. Yine öz düzenleme becerisi kazanmış kişilerin, kendi hayatlarının tüm süreçlerine etkin katılımları, yaşadıkları durumu değerlendirmeleri ve bu değerlendirmeler sonucunda uygun değişiklikler yapmaları kişisel tatmin sağlar. Bu kişisel tatminin aynı zamanda bireylerin yaşam kalitesini etkilediği de düşünülmektedir. (Özbey vd, 2018, s. 159). Erken çocuklukta kazanılan sosyal, duygusal ve bilişsel yeterlilikler, bireylerin hayatları boyunca iyi oluşu destekler (Ogelman vd, 2023, s. 2).

Kişinin öğrenmesini bireysel olarak gerçekleştirmesi, öğrenmesinin sorumluluğunu üstlenebilmesi, kendi öğrenme yaşantılarını takip edebilmesi ve bu süreçte aktif katılım göstermesi, kendi yeteneklerine inanan ve yeteneklerini olumlu yönde kullanabilen kişiler yetiştirmek eğitimin en önemli amaçlarından biridir. Bireyin kendi öğrenmesine yön vererek öğrenme sürecine zihinsel becerilerini aktarabildiği öz düzenleme becerisi bu nedenle eğitimde önemli bir yer tutmaktadır (Arslan vd, 2021, s. 182). Öz düzenlemeli eğitim ortamları çocukların kendi öğrenmelerini yönettikleri yapılandırmacı ve öğrenci merkezli bir yaklaşımdır. Öz düzenlemesi yüksek öğretmenlerin sınıf yönetimi uygulamalarında çocukları destekleyici bir tutum göstermeleri beklenir (Kurt ve Sığırtmaç, 2021, s. 139).

Bireylerin okul yaşamlarının başlamasıyla öz düzenlemelerinin gelişimlerinde çevresel faktörler olarak okul öncesi eğitim ve öğretmen dahil olur. Yapılandırılmış bir okul öncesi eğitim alan çocuklarda öz düzenleme kolaylıkla ilerlerken, yeterli yaşantısı olmayan çocuklar öz düzenleme konusunda zorlanmaktadırlar. Öz düzenlemenin gelişimi sadece çocuğun öz düzenleme ile ilgili kazanımları ile sınırlı kalmayıp sınıftaki eğitim ortamının verimliliğini de artırır. Çünkü sınıfta öz düzenleme becerisine sahip çocuklar sosyal, akademik ve duygusal olarak kendileri ve arkadaşları için eğitim öğretim sürecini olumlu etkilerken öz düzenleme becerisine sahip olmayan çocuklar bu süreci olumsuz etkileyebilirler. Tüm bu nedenlerle öğretmenlerin okul öncesi eğitim ortamlarından başlamak üzere çocukların kendi öğrenme süreçlerini yönettikleri destekleyici bir anlayış geliştirmeleri oldukça önemlidir (Kurt ve Sığırtmaç, 2023, s.101).

2. YÖNTEM

2.1. Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim öğretmenlerinin öz düzenleme becerilerini ayrıntılı biçimde analiz etmektir. Ayrıca katılımcıların demografik özelliklerine bağlı olarak okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin öz düzenleme becerilerinin farklılaşp farklılaşmayacağı da araştırılmıştır.

2.2. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada, mevcut durumu olduğu gibi ortaya koymayı amaçlayan betimsel tarama modeli tercih edilmiştir. Bu model, ele alınan olay, birey ya da nesneleri kendi doğal koşulları içerisinde gözlemleyerek tanımlamayı esas alır ve herhangi bir müdahale ya da yönlendirme içermez (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2008; Düzgün & Sulak, 2020, s. 624).

Verilerin toplanması için araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Bu bilgi formunda öğretmenlerden “cinsiyet, yaş, kurum türü, öğrenim düzeyi, çocuk sayısı ve mesleki kıdem” ile ilgili bilgiler alınmıştır. Çalışmada Alakoç, Soydan ve Akış (2023) tarafından geliştirilip geçerlik ve güvenirliği yapılan “Öz Düzenleme Bilgi, Tutum ve Öz Yeterlilik Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçek 25 madde ve “Bilgiye Güven”, “Tutum” ve “Öz Yeterlilik” olarak üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ayrıca beşli likert tipi “kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerinden meydana gelmektedir. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS programında t-Testi ve tek yönlü varyans analizi (anova) ile analiz edilmiştir.

2.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2024-2025 eğitim-öğretim yılı itibariyle Batman ilinde görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu evrenden, kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle ve gönüllülük esasına dayalı olarak seçilen 323 öğretmen örnekleme meydana getirmiştir. Verilerin toplanmasında tüm evrenin incelenmesi zaman, maliyet ve emek açısından güç olduğundan, örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Örneklem oluşturulurken, rastgele örnekleme yöntemlerinden biri olan gönüllü örnekleme tekniği kullanılmıştır. Bu teknikte temel ölçüt, bireylerin araştırmaya kendi istekleriyle katılmasıdır (Baştürk & Taştepe, 2013, s. 146).

3. BULGULAR

3.1. Örneklemenin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin demografik özellikleri tanımlayıcı istatistikler tarafından incelenmiştir (*f*, %). Elde edilen analiz bulguları Tablo 1 'de detaylı olarak ifade edilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin demografik özelliklerinin frekans ve yüzde dağılımları

		<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kadın	292	90,4
	Erkek	31	9,6
Yaş	20-29	98	30,3
	30-35	79	24,5

	36-40	64	19,8
	41-45	59	18,3
	46 Ve Üzeri	23	7,1
Mesleki Deneyim	1-5	128	39,6
	6-10	53	16,4
	11-15	67	20,7
	16-20	52	16,1
	21 Ve Üzeri	23	7,1
Çalışılan Kurum Türü	Devlet	305	94,4
	Özel	18	5,6
Eğitim Durumu	Ön Lisans	25	7,7
	Lisans	291	90,1
	Lisansüstü	7	2,2
Çocuk Sayısı (Ort.±SS)		0,94±1,086	
Toplam		323	100,0

595

Tablo 1'de, araştırmaya dahil edilen okul öncesi öğretmenlerine ait demografik bilgiler sunulmuştur. Araştırmaya katılan 323 öğretmenin demografik özellikleri incelendiğinde, katılımcıların %90,4'ünün kadın (n=292), %9,6'sının ise erkek (n=31) olduğu görülmektedir. Yaş gruplarına göre dağılımda, %30,3'ü (n=98) 20-29 yaş arasında, %24,5'i (n=79) 30-35 yaş arasında, %19,8'i (n=64) 36-40 yaş arasında, %18,3'ü (n=59) 41-45 yaş arasında ve %7,1'i (n=23) 46 yaş ve üzerinde yer almaktadır. Mesleki deneyim açısından bakıldığında, öğretmenlerin %39,6'sının (n=128) 1-5 yıl, %16,4'ünün (n=53) 6-10 yıl, %20,7'sinin (n=67) 11-15 yıl, %16,1'inin (n=52) 16-20 yıl ve %7,1'inin (n=23) 21 yıl ve üzeri deneyime sahip olduğu belirlenmiştir. Çalışılan kurum türü açısından, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (%94,4, n=305) devlet kurumlarında, %5,6'sının (n=18) ise özel kurumlarda çalıştığı saptanmıştır. Eğitim durumları incelendiğinde, katılımcıların %7,7'sinin (n=25) ön lisans, %90,1'inin (n=291) lisans ve %2,2'sinin (n=7) lisansüstü eğitime sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca, öğretmenlerin çocuk sayısının ortalama $0,94 \pm 1,086$ olduğu tespit edilmiştir.

3.2. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri Ve Öz Düzenleme Bilgi, Tutum Ve Öz Yeterlilik Ölçeği Ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puan Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Tablo 2. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre öz düzenleme bilgi, tutum ve öz yeterlilik ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılması

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	t	p
----------	---	-----------	----	---	---

Bilgiye Güven	Kadın	292	42,26	4,116	,550	,583
	Erkek	31	41,84	3,001		
Tutum	Kadın	292	17,68	1,848	,369	,712
	Erkek	31	17,55	1,964		
Öz Yeterlilik	Kadın	292	46,28	4,652	,821	,416
	Erkek	31	45,74	3,326		
Öz Düzenleme Bilgi, Tutum ve Öz Yeterlilik Ölçeği Toplamı	Kadın	292	106,22	9,449	,826	,413
	Erkek	31	105,13	6,642		

Tablo 2'de, öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre ölçek ve alt boyutlardan elde ettikleri puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları yer almaktadır. Bağımsız gruplar t-testi sonuçlarına göre; ölçek toplamında ($t=0.826$; $p>.05$), “Bilgiye Güven” alt boyutunda ($t=0.550$; $p>.05$), “Tutum” alt boyutunda ($t=0.369$; $p>.05$) ve “Öz Yeterlilik” alt boyutunda ($t=0.821$; $p>.05$) öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bu sonuçlara göre kadın ve erkek okul öncesi öğretmenlerinin öz düzenleme becerilerinin benzer düzeyde oldukları söylenebilir.

Tablo 3. Öğretmenlerin yaşlarına göre öz düzenleme bilgi, tutum ve öz yeterlilik ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılması

	Yaş	n	$\bar{X}$	SS	F	p	Anlamlı Farklılık
Bilgiye Güven	(1) 20-29	98	42,10	4,266	,207	,935	
	(2) 30-35	79	42,08	3,100			
	(3) 36-40	64	42,53	4,857			
	(4) 41-45	59	42,10	3,933			
	(5) 46 yaş üstü	23	42,61	3,652			
Tutum	(1) 20-29	98	18,11	1,617	3,549	,008*	1>4
	(2) 30-35	79	17,80	1,897			
	(3) 36-40	64	17,53	2,108			
	(4) 41-45	59	17,12	1,703			
	(5) 46 yaş üstü	23	17,09	1,905			
Öz Yeterlilik	(1) 20-29	98	45,91	4,396	1,210	,306	
	(2) 30-35	79	45,67	4,041			
	(3) 36-40	64	46,73	5,680			

	(4) 41-45	59	46,41	4,259		
	(5) 46 yaş üstü	23	47,65	3,725		
Öz Düzenleme Bilgi, Tutum ve Öz Yeterlilik Ölçeği Toplamı	(1) 20-29	98	106,12	8,872		
	(2) 30-35	79	105,54	7,424		
	(3) 36-40	64	106,80	12,048	,305	,875
	(4) 41-45	59	105,63	8,983		
	(5) 46 yaş üstü	23	107,35	8,189		

Not: *=p<.05

Tablo 3'te öğretmenlerin yaşlarına göre ölçek ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının farklılaşma durumuna yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları görülmektedir. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre; "Tutum" alt boyutunda ($F=3.549$; $p<.05$) öğretmenlerin yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Ortaya çıkan anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için varyansların homojenlik durumuna göre post-hoc testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre, 20-29 yaş arasında olan okul öncesi öğretmenlerinin puan ortalaması ($18,11\pm1,617$) 41-45 yaş arasında olan öğretmenlerin puan ortalamasından ($17,12\pm1,703$) istatistiksel olarak daha yüksektir. Ancak ölçek toplamında ($F= 0.305$; $p>.05$), "Bilgiye Güven" alt boyutunda ($F=0.207$; $p>.05$) ve "Öz Yeterlilik" alt boyutunda ($F=1.210$; $p>.05$) öğretmenlerin yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık elde edilememiştir.

597

Tablo 4. Öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre öz düzenleme bilgi, tutum ve öz yeterlilik ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılması

	Mesleki Deneyim	n	$\bar{X}$	SS	F	p	Anlamlı Farklılık
Bilgiye Güven	(1) 1-5	128	42,29	4,107			
	(2) 6-10	53	42,40	3,109			
	(3) 11-15	67	41,01	3,731	2,617	,035*	4>3
	(4) 16-20	52	43,35	4,954			
	(5) 21 ve Üzeri	23	42,35	3,185			
Tutum	(1) 1-5	128	18,03	1,734			
	(2) 6-10	53	17,94	1,473			1>3
	(3) 11-15	67	16,90	2,147	5,620	,000**	1>5
	(4) 16-20	52	17,79	1,974			2>3
	(5) 21 ve Üzeri	23	16,96	1,331			

	(1) 1-5	128	46,31	4,531			
	(2) 6-10	53	45,51	3,760			
Öz Yeterlilik	(3) 11-15	67	44,91	4,242	4,212	,002*	4>3
	(4) 16-20	52	48,02	5,356			
	(5) 21 ve Üzeri	23	47,22	3,753			
	(1) 1-5	128	106,63	8,898			
	(2) 6-10	53	105,85	7,004			
Öz Düzenleme Bilgi, Tutum ve Öz Yeterlilik Ölçeği Toplamı	(3) 11-15	67	102,82	9,260	3,806	,005*	4>3
	(4) 16-20	52	109,15	11,644			
	(5) 21 ve Üzeri	23	106,52	6,423			

Not: *=p<.05, **=p<.001

Tablo 4’te, öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre ölçek ve alt boyutlardan aldıkları puan ortalamalarının farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir. ANOVA bulgularına göre; ölçek toplam puanında ($F=3.806$; $p<.05$), “Bilgiye Güven” ($F=2.617$; $p<.05$), “Tutum” ($F=5.620$; $p<.001$) ve “Öz Yeterlilik” ($F=4.212$; $p<.05$) alt boyutlarında öğretmenlerin mesleki deneyimlerine bağlı olarak anlamlı düzeyde farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla, varyansların homojenlik durumuna göre uygun post-hoc testleri uygulanmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre; ölçek toplam puanı açısından, 16-20 yıl deneyime sahip öğretmenlerin ortalaması ($109,15 \pm 11,644$), 11-15 yıl deneyime sahip öğretmenlerin ortalamasından ($102,82 \pm 9,260$) anlamlı düzeyde yüksektir. “Bilgiye Güven” alt boyutunda, 16-20 yıl deneyime sahip öğretmenlerin puanı ($43,35 \pm 4,954$), 11-15 yıl deneyime sahip öğretmenlerden ($41,01 \pm 3,731$) anlamlı şekilde yüksektir. “Tutum” alt boyutunda, 1-5 yıl deneyimi olan öğretmenlerin ortalaması ($18,03 \pm 1,734$), 11-15 yıl ($16,90 \pm 2,147$) ve 21 yıl üzeri deneyime sahip olan öğretmenlerin ($16,96 \pm 1,331$) ortalamalarından anlamlı şekilde daha yüksektir. Ayrıca 6-10 yıl deneyime sahip öğretmenlerin puanı ($17,94 \pm 1,473$), 11-15 yıl deneyimli öğretmenlerin ortalamasından ($16,90 \pm 2,147$) daha yüksektir. “Öz Yeterlilik” alt boyutunda ise, 16-20 yıl deneyimi olan öğretmenlerin ortalaması ($48,02 \pm 5,356$), 11-15 yıl deneyimi olan öğretmenlerin ortalamasına ($44,91 \pm 4,242$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 5. Öğretmenlerin çalıştıkları kurum türüne göre öz düzenleme bilgi, tutum ve öz yeterlilik ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılması

	Kurum Türü	n	$\bar{X}$	SS	t	p
Bilgiye Güven	Devlet	305	42,22	3,988	-,006	,995
	Özel	18	42,22	4,672		

Tutum	Devlet	305	17,63	1,849	-1,310	,191
	Özel	18	18,22	1,957		
Öz Yeterlilik	Devlet	305	46,26	4,525	,433	,665
	Özel	18	45,78	4,906		
Öz Düzenleme Bilgi, Tutum ve Öz Yeterlilik Ölçeği Toplamı	Devlet	305	106,10	9,197	-,052	,958
	Özel	18	106,22	9,771		

Tablo 5’te, öğretmenlerin görev yaptıkları kurum türüne göre ölçek ve alt boyutlardan aldıkları puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız gruplar t-testi sonuçları sunulmuştur. Yapılan analizler sonucunda; toplam ölçek puanı ($t=-0.052$; $p>.05$), “Bilgiye Güven” ($t=-0.006$; $p>.05$), “Tutum” ($t=-1.310$; $p>.05$) ve “Öz Yeterlilik” ($t=0.433$; $p>.05$) alt boyutlarında kurum türüne bağlı olarak istatistiksel açıdan anlamlı bir fark belirlenmemiştir. Bu bulgular, devlet ve özel kurumlarda görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin öz düzenleme becerilerinin benzer düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 6. Öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre öz düzenleme bilgi, tutum ve öz yeterlilik ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılması

	Öğrenim Durumu	n	$\bar{X}$	SS	F	p	Anlamlı Farklılık
Bilgiye Güven	(1) Ön Lisans	25	41,92	4,163			
	(2) Lisans	291	42,25	4,034	,135	,874	
	(3) Lisansüstü	7	41,71	3,302			
Tutum	(1) Ön Lisans	25	18,08	1,552			
	(2) Lisans	291	17,65	1,876	1,300	,274	
	(3) Lisansüstü	7	16,86	1,952			
Öz Yeterlilik	(1) Ön Lisans	25	46,56	4,341			
	(2) Lisans	291	46,21	4,577	,079	,924	
	(3) Lisansüstü	7	46,00	4,203			
Öz Düzenleme Bilgi, Tutum ve Öz Yeterlilik Ölçeği Toplamı	(1) Ön Lisans	25	106,56	8,593			
	(2) Lisans	291	106,11	9,316	,127	,881	
	(3) Lisansüstü	7	104,57	7,934			

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre ölçek genelinde ve alt boyutlarda elde ettikleri puan ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmektedir. Analiz sonuçlarına göre; toplam ölçek puanı ($F=0.127$; $p>.05$), “Bilgiye Güven” ($F=0.135$; $p>.05$), “Tutum”

($F=1.300$; $p>.05$) ve “Öz Yeterlilik” ($F=0.079$; $p>.05$) alt boyutlarında öğretmenlerin öğrenim durumlarına bağlı olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 7. Öz düzenleme bilgi, tutum ve öz yeterlilik ölçeği ve alt boyutları ile çocuk sayısı arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon testi sonuçları

		Çocuk Sayısı
Bilgiye Güven	r	-,009
	p	,876
Tutum	r	-,122
	p	,029*
Öz Yeterlilik	r	,057
	p	,304
Öz Düzenleme Bilgi, Tutum ve Öz Yeterlilik Ölçeği Toplamı	r	,000
	p	1,000

Not:*= $p<.05$

Tablo 7’de, öğretmenlerin sahip oldukları çocuk sayısı ile ölçek ve alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilen Pearson korelasyon analizi sonuçları yer almaktadır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, “Tutum” alt boyutu ile çocuk sayısı arasında negatif yönlü ve zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($r=-0.122$; $p<.05$). Bu durum, öğretmenlerin çocuk sayısı arttıkça tutum düzeylerinde bir miktar azalma yaşandığını göstermektedir. Diğer yandan, çocuk sayısı ile ölçek toplam puanı ($r=0.000$; $p>.05$), “Bilgiye Güven” ($r=-0.009$; $p>.05$) ve “Öz Yeterlilik” ($r=0.057$; $p>.05$) alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

600

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin öz düzenleme becerilerinin cinsiyet, yaş, kurum türü, öğrenim düzeyi ve çocuk sayısı değişkenlerine göre anlamlı farklılık görülmezken; öğretmenlerin mesleki kıdemine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Araştırma bulgularına göre, okul öncesi öğretmenlerinin öz düzenleme becerileri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu sonuç, kadın ve erkek öğretmenlerin öz düzenleme düzeylerinin birbirine yakın olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, Gömleksiz ve Demiralp’in (2012) öğretmen adaylarıyla yürüttükleri araştırmada elde ettikleri, cinsiyetin öz-düzenleyici öğrenme becerileri üzerinde belirleyici bir etkisinin bulunmadığı yönündeki sonuçlarla paralellik göstermektedir. Aynı şekilde, Sağır ve Azapağası’nın (2009) üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdikleri çalışmada da cinsiyetin öz düzenleme becerilerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı saptanmıştır. Bununla birlikte, bazı araştırmalarda farklı bulgulara da ulaşılmıştır. Örneğin, Kaplan (2014), beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada, kadın öğrencilerin öz düzenleme düzeylerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Elma’nın (2024) okul öncesi öğretmenleriyle yaptığı çalışmada da benzer şekilde, kadın öğretmenlerin öz düzenleme becerileri açısından erkek öğretmenlere kıyasla daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür.

Araştırma kapsamında elde edilen bir diğer sonuç, öğretmenlerin yaş gruplarına göre öz düzenleme becerilerinde anlamlı bir farklılığın bulunmadığını ortaya koymuştur. Bu bulgu, Elma'nın (2024) yürüttüğü "Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Öz Düzenleme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı çalışmada ulaşılan sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Söz konusu araştırmada da öğretmenlerin yaş değişkenine göre öz düzenleme becerileri açısından anlamlı bir puan farkına rastlanmamıştır.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu, öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre ölçek genelinde ve alt boyutlarında aldıkları puan ortalamalarının farklılık gösterip göstermediğine yöneliktir. Bu amaçla uygulanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda; toplam ölçek puanı ile "Bilgiye Güven", "Tutum" ve "Öz Yeterlilik" alt boyutlarında mesleki deneyime bağlı olarak istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Yapılan post-hoc analizler doğrultusunda, 16-20 yıl arasında mesleki deneyime sahip öğretmenlerin toplam ölçek puan ortalamalarının, 11-15 yıl deneyime sahip öğretmenlerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Elma'nın (2024) okul öncesi öğretmenlerinin öz düzenleme becerilerini çeşitli değişkenler açısından ele aldığı çalışmasında, genel ölçek puanları mesleki deneyime göre anlamlı fark göstermese de, duygusal kontrol alt boyutunda 11-15 yıl deneyime sahip öğretmenlerin, 0-5 yıl aralığındaki meslektaşlarına göre daha yüksek puanlar aldığı tespit edilmiştir. Araştırmanın bulgusu olan okul öncesi öğretmenlerinin öz düzenleme becerileri ile mesleki deneyimlerinin incelenmesi sonucu ile literatürde yapılmış olan araştırmanın sonucu benzerlik göstermektedir.

Diğer bir bulguda ise öğretmenlerin çalıştıkları kurum türüne göre öz düzenleme becerileri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmadığı görülmüştür. Zamir vd(2017) "A Comparative Study of Self-Efficacy of Public and Private School Teachers at Elementary Level" araştırmasının sonuçlarına göre özel okul öğretmenlerinin kamu okul öğretmenlerinden daha yüksek bir öz-yeterlilik seviyesine sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

601

Araştırma kapsamında öğretmenlerin öğrenim durumları ile öz düzenleme becerileri arasındaki ilişki incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunmadığı belirlenmiştir. Benzer şekilde, Elma'nın (2024) gerçekleştirdiği "Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Öz Düzenleme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı çalışmasında da, öğretmenlerin öğrenim düzeylerinin hem toplam ölçek puanları hem de alt boyutlar üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, öğrenim durumunun okul öncesi öğretmenlerinin öz düzenleme beceri düzeyleri üzerinde belirleyici bir faktör olmadığını göstermektedir.

Başka bir bulguda öğretmenlerin çocuk sayılarına yönelik olarak öz düzenleme becerileri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmadığı görülmektedir. Literatüre bakıldığında öğretmenlerin öz düzenlemeleri ile ilgili yapılan çalışmaların az sayıda olduğu ve demografik çalışmalarla sınırlı olduğu görülmektedir.

Elde edilen sonuçlara bakıldığında zaman öğretmenlere şu önerilerde bulunulabilir; Öz düzenlemesi yüksek olan bireylerin kendi öğrenme süreçlerini yönetebildikleri, bir problem durumuna daha pratik çözümler ortaya koyabildikleri, problem durumunu çözdüklerinde öz güvenlerinin arttığı ve bireylerin yaşam kalitelerinin arttığı gözlenmektedir. Çocukları bu şekilde öz düzenlemelerini yapabilen bireyler olarak yetiştirirken öz düzenlemesi yüksek olan öğretmenlerin sınıf ortamında daha yapılandırmacı yaklaşımlar ortaya koydukları görülmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin öz düzenleme becerisine sahip olmaları hem eğitim öğretim sürecinin kalitesini artıracak hem de çocuklar için iyi örnekler oluşturacaktır. Temelde okul öncesi dönem kritik dönem olsa da öz düzenleme becerisi gelişmiş olan öğretmen eğitimin her kademesinde çocukların öz düzenlemeye sahip bireyler olarak yetişmeleri için gerekli düzenlemeleri yapacak, akademik, sosyal ve duygusal yeterliklerini ortaya çıkarmalarına

olanak sağlayacak ve bu da çocukların öz güvenlerini geliştirecektir. Öğretmenlerin öz düzenleme becerilerinin eğitim sürecinde ve sınıf ortamında önemli olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle öğretmenlerin öz düzenleme ile ilgili kişisel gelişimleri önemlidir ve bu konuda hizmetiçi eğitim çalışmaları yapılabilir.

Gelecekte yapılacak akademik çalışmalarda, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin öz düzenleme becerilerinin incelenmesi konusu, eğitim öğretimin tüm kademelerinde görev yapan öğretmenler için inceleme konusu olabilir. Yine okul öncesi dönemde eğitim veren öğretmenlerin öz düzenleme becerilerini geliştirebilmeleri için ne gibi hizmet içi eğitim çalışmaları yapıldığı araştırılabilir.

5. KAYNAKLAR

Arslan, Ö., Çavunt, F., Çoban, A., Dinç, E., Erkoç, A., Karan, S. Ş., ... & Yavuz, E. A. (2021). Okul öncesi dönem çocuklarının öz düzenleme becerilerinin incelenmesi. *International Primary Education Research Journal*, 5(2), 180-199.

Baştürk, S. & Taştepe, M. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Vize Yayıncılık, Ankara.

Bayındır, D. & Ural, O. (2016). Öz düzenleme becerileri ölçeğinin geliştirilmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 8, 119-132

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.

Düzgün, S., & Sulak, S. E. (2020). Öğretmen adaylarının covid-19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 619-633.

Elma, Y. E. (2022). Okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin öz düzenleme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Master's thesis, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Gömlüksiz, M. N., & Demiralp, D. (2012). Öğretmen adaylarının öz-düzenleyici öğrenme becerilerine ilişkin görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 777-795.

Kaplan, E. (2014). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinde öz düzenleme: ölçek uyarlama çalışması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Kurt, Ş. H., & Sığırtmaç, A. D. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin öz düzenleme becerisi ve öz-düzenlemeli öğrenmeyi destekleyen uygulamalarının sınıf yönetimi becerisi üzerine etkisi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 135-151.

Kurt, Ş., & Sığırtmaç, A. (2023). Çocuğun öz-düzenleme gelişimi: Okul öncesi eğitim süresi ve öğretmenlerin öz-düzenleme düzeyi bağlamında incelenmesi. *Eğitim ve bilim*, 48(214).

Ogelman, H. G., Sarac, S., & Özbilen, A. E. (2023). Okul öncesinde sosyal becerilerin öğrenmede öz düzenleme düzeyini yordayıcı etkisi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, 9(2), 1-11.

Özbey, S., Mercan, M., & Alisinanoğlu, F. (2018). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 48-72 aylık çocukların yaşam kalitesi ile öz düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 157-173.

Sağırlı, M., & Azapağası, E. (2009). Üniversite öğrencilerinin öğrenmede öz düzenlemeyi öğrenme becerilerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 129-161.

Tuzcuoğlu, N., Azkeskin, K. E., Küsmüs, G. İ., & Cengiz, Ö. (2019). Okul öncesi dönem çocuklarının öz düzenleme becerileri ile benlik algıları arasındaki ilişkisinin incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 607-623.

Ural, G., Akduman, G. G., & Sarıbaş, M. Ş. (2020). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Öz Düzenleme Becerilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, (83), 323-342.

Vardi, Ö., & Demiriz, S. (2021). 5-6 Yaş Çocuklarının Davranışsal Öz Düzenleme Ve Duygu Düzenleme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(3), 1993-2029.

Yaralı, K. T., & Aytar, F. A. G. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının davranışlarının öz düzenleme becerileri yönünden incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 856-870.

Zamir, S., Arshad, M., & Nazir, N. (2017). A comparative study of self-efficacy of public and private school teachers at elementary level. *Journal of Elementary Education*, 27(1), 23-36.

Zimmerman, B.J. (2000). Attainment of self-regulation: A social cognitive perspective. M. Boekaerts, P.R. Pintrich ve M. Seidner (Ed.). *Handbook Of Self-Regulation* (s. 13-39). San Diego, CA: Academic Press.